

Streszczenie rozprawy doktorskiej o tytule: „Konstytucyjnoprawna ochrona prywatności”,

napisanej pod kierunkiem prof. nadzw. dra hab. Jerzego Buczkowskiego

Rozprawa doktorska „Konstytucyjnoprawna ochrona prywatności” w całości poświęcona została zagadnieniu oceny unormowań prawnych, służących zabezpieczeniu przywołanej w tytule wartości konstytucyjnej.

W dysertacji, w zakresie dotyczącym gwarancji „prawa do prywatności”, przedmiotem analizy były obowiązujące krajowe przepisy konstytucyjne (art. 47-51 oraz art. 53 Konstytucji RP w zakresie w jakim statuuje wolność sumienia i wyznania w aspekcie indywidualnym) oraz uszczegóławiające je liczne rozwiązania ustawowe, a także standard prawa międzynarodowego, wyznaczony treścią Karty Praw Podstawowych, Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (powszechnie określanej mianem Europejskiej Konwencji Praw Człowieka) oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

Prowadzone w rozprawie rozważania służą udzieleniu odpowiedzi na następujące pytania: jakie funkcje realizuje prawo do prywatności, jak wygląda relacja funkcji prawa do prywatności i funkcji konstytucji, jaki wpływ ma zjawisko multicytryczności prawa dla krajowego rozumienia i definiowania prawa do prywatności, jak przebiegał proces ewolucji omawianego prawa w Polsce na tle przykładu USA oraz Niemiec, czy poprawne jest zastosowanie w Konstytucji redakcji poszczególnych przepisów chroniących prywatność, i dalej jak na przestrzeni lat kształtowała się linia orzecznicza Trybunału Konstytucyjnego odnośnie rozwiązań prawnych dotyczących zabezpieczenia prywatności jednostki oraz co należy rozumieć pod pojęciem wartości konstytucyjnej i jak należy wyznaczać granice ochrony prywatności w sytuacji zderzenia tej wartości z innymi wartościami konstytucyjnymi.

Całość pracy podzielona została na VI rozdziałów. Rozdział I zatytułowany „Zagadnienia wprowadzające” obejmuje krótki opis kształtowania się idei ochrony wolności i praw człowieka oraz zawiera odwołanie do najważniejszych aktów prawnych w Europie i USA, dających początek zjawisku uniwersalizacji praw człowieka.

W rozdziale tym zobrazowane zostają także aktualne problemy definiowania dwóch pojęć: „wolność” i „prawo” oraz konsekwencje posługiwania się w akcie prawnym jedną bądź drugą kategorią. Istotną część Rozdziału I zajmują rozważania związane z rozumieniem takich zwrotów jak: „funkcja prawa” i „spełniać funkcje”. Poruszony zostaje także wątek funkcji konstytucji jako ustawy zasadniczej, funkcji praw człowieka i w końcu funkcji samego „prawa do prywatności”.

Rozdział II noszący nazwę „Ponadnarodowe i europejskie standardy ochrony praw i wolności. *Casus* prawa do prywatności” poświęcony jest w całości problematyce obowiązywania norm prawa międzynarodowego w prawie wewnętrznym, w zakresie, w jakim odnoszą się one do zagwarantowania jednostce prawa do prywatności. W rozdziale tym szczególna uwaga poświęcona zostaje regulacjom Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (art. 17), Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (art. 8 Konwencji) oraz Karcie Praw Podstawowych (art. 7 i art. 8) oraz z konstytucyjnego punktu widzenia konsekwencjom i następstwom przyjęcia przez państwo obowiązku przestrzegania zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony praw człowieka.

Rozdział III o tytule „Koncepcje prawa do prywatności w dorobku zagranicznej doktryny i judykatury” ma charakter prawno-porównawczy i składa się z dwóch bloków tematycznych, w których zaprezentowane zostają stanowisko doktryny oraz dorobek orzecznicy sądów konstytucyjnych każdego z wybranych kręgów prawnych.

Pierwszy blok tematyczny poświęcony jest ewolucji prawa do prywatności w Stanach Zjednoczonych Ameryki, drugi natomiast ekspansji prawa do prywatności w Niemczech. Wybór tych dwóch kultur prawnych nie pozostaje przypadkowy. Gdy idzie o USA, państwo to zyskuje w literaturze przedmiotu miano „ojczyzny” prawa do prywatności, gdyż tam po raz pierwszy sformułowano tezę o konieczności zabezpieczenia prywatności jednostki poprzez uznanie istnienia prawa do prywatności (*the right to privacy*) rozumianego jako prawo do bycia pozostawionym w spokoju (*the right to be let alone*).

Republika Federalna Niemiec natomiast, to kraj z którego dorobku rozwiązań normatywnych, a także z dorobku doktryny i judykatury w znacznym stopniu czerpiemy.

Dostrzec to można chociażby po lekturze orzeczeń TK, które zawierają odniesienie do stanowiska wyrażonego przez niemiecki Federalny Trybunał Konstytucyjny.

Rozdział IV zatytułowany „O prywatności i prawie do prywatności w dorobku polskiej doktryny” prezentuje wachlarz kluczowych koncepcji prywatności i „prawa do prywatności”, wypracowanych przez polskich jurystów, reprezentantów różnych gałęzi prawa. Przytaczane w niniejszym rozdziale koncepcje na trwałe wpisały się w historię polskiej myśli prawniczej, a ich refleksy znajdują swoje odbicie w orzeczeniach sądowych i trybunalskich.

Rozdział V „Ochrona prywatności w Konstytucji RP z 1997 r. oraz w dorobku orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego” stanowi kluczową część całej pracy. Jest to część dysertacji najszerzej rozbudowana, najbardziej szczegółowa i najwnikliwiej udokumentowana, gdy idzie o ilość wykorzystanej literatury przedmiotu oraz orzecznictwa trybunalskiego i sądowego. W rozdziale tym poddane analizie zostają wszystkie krajowe regulacje konstytucyjne, na podstawie których możliwe jest zdefiniowanie poszczególnych terminów, użytych przez ustrojodawcę celem skomponowania normatywnej struktury „prawa do prywatności”. Co więcej, przepisy kluczowe dla rozważenia przywołanego wcześniej tematu rozprawy doktorskiej, służą do zrekonstruowania kręgu podmiotów, którym prawo do prywatności przysługuje oraz wyeksponowania treści uprawnień, które z prawa tego wynikają.

Rozdział VI noszący tytuł „Granice ochrony prywatności w polskim porządku konstytucyjnym” jest rozdziałem zamykającym rozprawę doktorską. Dotyczy on zagadnienia konstytucyjnych granic ochrony prywatności. Poruszane w nim wątki dotyczą w szczególności problematyki stosowania klauzuli limitacyjnej zawartej w art. 31 ust. 3 Konstytucji, zagadnienia kolizji wartości konstytucyjnych (prywatność *versus* inne wartości konstytucyjne) oraz procesu wazenia zasad konstytucyjnych, ze wskazaniem sytuacji prawnych, gdy „prywatność” zyskuje pierwszeństwo.

Opracowanie zamykają „Uwagi końcowe”, na które składają się zarówno próba podsumowania dotychczasowych rozważań, krótka, sumaryczna ocena konstytucyjnych ram ochrony prywatności jednostki, a także wnioski *de lege ferenda*.